

Beleidskompasformulier voor internetconsultatie

Instructie voor gebruik:

Dit is het formulier voor de beantwoording van de Beleidskompasvragen ten behoeve van internetconsultatie. Per 29 maart 2023 worden bij nieuwe internetconsultaties de antwoorden op de vragen van het Beleidskompas gepubliceerd. Let op dat dit formulier op enkele punten afwijkt van het reguliere Beleidskompasformulier, aangezien dit formulier terugblijkt op de stappen voorafgaand aan de consultatie.

Alle tekstvakken in het formulier dienen te worden ingevuld en vragen mogen niet worden verwijderd. Indien het voorstel een technische wijziging betreft of om een andere reden beleidsarm is, kan bij de vragen die niet van toepassing zijn worden volstaan met het invullen van "n.v.t."

Verwijder de cursief gedrukte tekst na beantwoording van de vragen.

Titel:

(Vul hier de publicatietitel van de internetconsultatie in)

Wijziging van de Wet kinderopvang in verband met het invoeren van een meldplicht voor ernstige veiligheidsincidenten

∞ Wie zijn belanghebbenden en waarom?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- Wie zijn direct of indirect belanghebbenden bij het betreffende vraagstuk?

Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, GGD GHOR NL, Inspectie van het Onderwijs, VNG, DUO, de sectorpartijen, GGD'en, gemeenten, ouders, houders van kindercentra en gastouderbureaus, gastouders, medewerkers in de kinderopvang

- Wie beschikken er over relevante kennis over en ervaring met het vraagstuk?

Bovenstaande belanghebbenden beschikken over relevante kennis en ervaring. Daarnaast geldt in andere domeinen al een meldplicht voor incidenten. Denk hierbij aan het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd in het kader van de zorg, en de directie Gezond & Veilig Werken van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Nederlandse Arbeidsinspectie in het kader van de arbowetgeving.

- Op welke wijze zijn belanghebbenden tot nu toe in de verschillende fasen van het beleidstraject betrokken?

We hebben op verschillende manieren de praktijk betrokken bij het ontwikkelen en uitwerken van de meldplicht. Er zijn verschillende bijeenkomsten geweest om in gesprek te gaan met de praktijk, zoals een periodiek overleg met de sector- en toezichtspartijen, bijeenkomsten met pedagogisch medewerkers en locatiemanagers en een ouderpanel. Verder heeft GGD GHOR NL een uitvraag gedaan bij de GGD'en en hebben we een beeld opgehaald bij partijen die al werken met een meldplicht.

1. Wat is het probleem?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

a) Wat is het probleem?

De kinderopvang is een plek waar kinderen zich kunnen ontwikkelen. Kinderen moeten zich er veilig voelen en ouders moeten erop kunnen vertrouwen dat hun kind in goede handen is. Het is dan ook cruciaal dat de kinderopvang veilig, toegankelijk en van hoge kwaliteit is. In 2022 en 2023 waren er vanuit de sector en in de media signalen dat er een toename is van onbedoelde veiligheidsincidenten. Momenteel is het echter niet mogelijk om een beeld te krijgen van het aantal ernstige incidenten, een mogelijke toename hiervan of de oorzaken.

b) Wat zijn de oorzaken van het probleem?

De oorzaak van het ontbreken van een beeld van het aantal ernstige incidenten, is het ontbreken van een meldplicht voor ernstige incidenten in de kinderopvang.

c) Wat is de omvang van het probleem?

Doordat er geen meldplicht voor ernstige incidenten is, is het momenteel niet duidelijk hoe vaak een ernstig incident voorkomt. Hoe vaak een toezichthouder niet tijdig op de hoogte is van een ernstig incident, is lastig in te schatten. Doordat er geen zicht is op het aantal ernstige incidenten of de (mogelijke) oorzaken ontbreekt de beleids- en toezichtsinformatie om, indien nodig, beleid aan te passen.

d) Wat is het huidige beleid en wat heeft de evaluatie opgeleverd?

Door het ontbreken van een meldplicht is er geen inzicht in eventuele landelijke trends met betrekking tot ernstige incidenten in de kinderopvang. Hiermee ontbreekt het ook aan informatie om, indien nodig, ons beleid aan te passen. Daarnaast kan het door het ontbreken van een meldplicht voorkomen dat de toezichthouder niet (op tijd) op de hoogte is van een ernstig incident. Hierdoor kan zij niet de actie ondernemen die op dat moment nodig is.

e) Wat gebeurt er als de overheid niets doet (Nuloptie)? Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Als er niks verandert, blijft het onduidelijk hoeveel ernstige incidenten er plaatsvinden in de kinderopvang en wat de oorzaken daarvan zijn. Daarnaast kan het voorkomen dat de toezichthouder niet op tijd op de hoogte is van een incident. Deze situaties zijn niet wenselijk. Hierdoor is overheidsingrijpen noodzakelijk.

2. Wat is het beoogde doel?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wat zijn de beleidsdoelen?

Er zijn twee doelen die wij met deze wetswijziging willen bereiken. Dit zijn:

1. Versterken van de informatiepositie van toezicht;
2. Verkrijgen van beleidsinformatie en een landelijk beeld van veiligheidsincidenten.

Hieronder worden beide doelen uitgewerkt.

1. Versterken van de informatiepositie van toezicht

Als toezichthouders een melding krijgen van een ernstig incident, hebben zij de mogelijkheid om hier iets mee te doen. Ze kunnen de afweging maken om direct een incidenteel inspectiebezoek te beleggen, maar ze kunnen de melding ook meenemen bij een toekomstige inspectie.

2. Verkrijgen van beleidsinformatie en een landelijk beeld van veiligheidsincidenten

Als ernstige incidenten gemeld worden en centraal worden geregistreerd, kan een landelijk beeld worden gevormd van het aantal incidenten en de oorzaken. Ten tweede kan het ministerie deze inzichten gebruiken voor beleidsvorming, als er een beter beeld is van knelpunten in de praktijk.

- b) Aan welke [duurzame ontwikkelingsdoelen \(sustainable development goals, SDG's\)](#) en [brede welvaartsuitkomsten](#) dragen de doelen bij?

Beide beleidsdoelen dragen bij aan het overkoepelende doel om de kwaliteit en veiligheid van kinderopvang te waarborgen en te verhogen. Ook sluit dit wetsvoorstel aan bij het Duurzame Ontwikkelingsdoel van goede gezondheid en welzijn.

3. Wat zijn opties om het doel te realiseren?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wat zijn kansrijke aangrijpingspunten om het doel te realiseren?

Er is bekeken of, en zo ja hoe, een registratie- en/of meldplicht een oplossing kan bieden voor het probleem. Er zijn verschillende varianten onderzocht:

1. Een registratieplicht;
2. Een meldplicht;
3. Een combinatie van een registratie- en meldplicht;
4. Een beleidsonderzoek.

- b) Wat zijn, gegeven de aangrijpingspunten, kansrijke beleidsopties?

Zie a.

- c) Wat is de [beleidstheorie \(doelenboom\)](#) per kansrijke beleidsoptie?

Hieronder worden de verschillende opties uitgewerkt.

1. Een registratieplicht

Bij een registratieplicht moeten houders een registratie bijhouden van *alle incidenten* die op de kinderopvang gebeuren. Dit gaat om ernstige incidenten, die bijvoorbeeld een ziekenhuisopname of de dood tot gevolg hebben, maar ook minder ernstige incidenten, zoals een val zonder ernstige gevolgen. Het registreren van incidenten kunnen houders doen in het kader van het actueel houden van hun veiligheids- en gezondheidsbeleid. Hierbij is nog gekeken of de toezichthouder de registratie in kan zien bij een inspectiebezoek, om het mee te nemen in het toezicht. Deze variant draagt bij aan het leren van de kinderopvangorganisatie. Indien de toezichthouder inzage krijgt in de registratie, kan het bijdragen aan het doel van het versterken van het toezicht. Gastouders zijn in de huidige situatie al verplicht om een ongevallenregistratie bij te houden.

2. Een meldplicht

Bij een meldplicht moeten houders *ernstige incidenten* melden bij de toezichthouder. Deze beslist of ze gelijk actie gaat ondernemen, of het ernstige incident op een later moment meeneemt in haar inspectie. Dit sluit aan bij de wens van de toezichthouder om tijdig op de hoogte te worden gesteld van incidenten die hebben plaatsgevonden. Door middel van een meldplicht wordt de toezichthouder in staat gesteld om adequater toezicht te houden. Ook worden alle ernstige incidenten op een centrale plek geregistreerd. Hierdoor ontstaat er een landelijk beeld. Naar aanleiding van dit landelijke beeld kan het ministerie van SZW, indien nodig, nieuw of ander beleid maken.

3. Een combinatie van een registratie- en meldplicht

Deze optie is een combinatie van bovenstaande opties. Houders worden verplicht gesteld om een registratie bij te houden van alle incidenten. Ook moeten houders en gastouders ernstige incidenten melden bij de toezichthouder.

4. Een beleidsonderzoek

Met een onderzoek of monitor kunnen we de inhoud en oorzaak van incidenten onderzoeken of in beeld brengen. Het doel hiervan is dat we beter zicht krijgen op waarom incidenten gebeuren, en daarnaar kunnen handelen. Bij een onderzoek of monitor wordt er vaak gebruik gemaakt van een steekproef. Het is niet haalbaar om alle kinderopvangorganisaties te onderzoeken. Hierdoor is het verkrijgen van een landelijk beeld lastig.

4. Wat zijn de gevolgen van de opties?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wat zijn de verwachte gevolgen per beleidsoptie?

Hieronder worden per beleidsoptie de verwachte gevolgen besproken.

1. Een registratieplicht

Het gevolg van deze optie is dat houders van kinderopvangorganisaties verplicht zijn om incidenten te registreren. Zij gebruiken dit om ervan te leren en daardoor incidenten in de toekomst te voorkomen. Voor veel houders zal deze verplichting niet veel extra werk vragen, omdat zij dit al doen. Mogelijk moeten zij hun eigen manier van registreren wel aanpassen aan een standaardmanier van registreren. Voor gastouders geldt momenteel al een dergelijke verplichting om incidenten te registreren, de ongevallenregistratie.

In 2018 is met de Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang (IKK) een eerdere registratieplicht afgeschaft. De reden hiervoor was dat houders van kinderopvangorganisaties een actueel veiligheids- en gezondheidsbeleid bij moesten gaan houden. In de praktijk blijkt echter dat veel houders al een incidentenregistratie bijhouden, hoewel dit niet meer verplicht is.

Met alleen een registratieplicht is het echter niet goed mogelijk om een landelijk beeld te krijgen van veiligheidsincidenten. Daarnaast vereist het nog een extra handeling om de toezichthouder op de hoogte te stellen van (ernstige) incidenten.

2. Een meldplicht

Houders van kinderopvangorganisaties en gastouders worden verplicht gesteld om ernstige incidenten te melden bij de toezichthouder. Dit zorgt voor een verhoging van administratieve lasten voor kinderopvangorganisaties. Wij verwachten echter dat het aantal ernstige incidenten niet hoog zal zijn. Hierdoor valt de verhoging van de administratieve lasten mee.

Ook vraagt de meldverplichting iets van toezichthouders. Zij krijgen meer meldingen binnen van incidenten, en zullen vaker naar aanleiding van een melding naar een kindercentrum of voorziening voor gastouderopvang gaan om de situatie te bekijken, en om eventueel verder onderzoek te doen. Zoals hierboven aangegeven is de inschatting dat er niet veel meldingen per jaar per GGD zullen binnenkomen. Verder moet de toezichthouder het incident centraal registreren. Hierdoor komt er een beter beeld van ernstige incidenten in de kinderopvang, en biedt dit mogelijk aanknopingspunten om maatregelen te nemen. Hierdoor blijft de kwaliteit en veiligheid van kinderopvang geborgd.

3. Een combinatie van een registratie- en meldplicht

Dit is een combinatie van de opties 1 en 2. Het gevolg is dat houders van kinderopvangorganisaties 1) verplicht zijn om incidenten te registreren en 2) verplicht zijn om ernstige incidenten te melden bij de toezichthouder.

4. Een beleidsonderzoek

Door middel van een beleidsonderzoek kunnen we dieper ingaan op de ernstige incidenten die zijn voorgekomen, en welke oorzaken deze hebben gehad. Deze informatie kunnen wij meenemen in het maken van nieuw beleid. Onderzoek draagt echter niet bij aan het versterken van het toezicht in risicovolle situaties.

- b) Welke [verplichte toetsen](#) zijn van toepassing en wat zijn daarvan de uitkomsten (voor zover bekend)?

We zullen verschillende toetsen doen. Dit zijn de volgende:

- Uitvoeringstoets (GGD GHOR NL, VNG, DUO, IvHO)
- Internetconsultatie
- Het Adviescollege Toetsing Regeldruk
- De Autoriteit Persoonsgegevens [indien nodig]

5. Wat is de voorkeursoptie?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

a) Wat is het voorstel?

De voorkeur gaat uit naar optie 2: een meldplicht voor ernstige incidenten. Dit zorgt ervoor dat de toezichthouder op tijd op de hoogte is van incidenten die hebben plaatsgevonden. De toezichthouder maakt een afweging of, en zo ja, hoe het incident in het toezicht te betrekken. Dit moet bijdragen aan de kwaliteit van de kinderopvang. Daarnaast biedt een meldplicht een landelijk beeld van de ernstige incidenten. Dit beeld kan het ministerie van SZW meenemen in het maken van nieuw beleid.

b) Hoe houdt het voorstel rekening met:

- [doeltreffendheid](#) en [doelmatigheid](#);
- uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen (inclusief [doenvermogen](#), [regeldruk](#) en [handhaving](#));
- brede maatschappelijke impact?

Om de meldplicht goed te laten werken, geven wij deze vorm in afstemming met de sector- en toezichtspartijen. Een belangrijk aandachtspunt is wat er wel en niet gemeld moet worden. Ook denken we na over de termijn en manier waarop een melding gedaan moet worden. Naast dat dit een aandachtspunt voor het wetsvoorstel is, vraagt dit ook aandacht voor communicatie richting de praktijk. Te denken valt aan een handleiding, factsheet of beslisboom, waarin duidelijk wordt uitgelegd wat er wel/niet gemeld moet worden, hoe dat kan, en wat te doen als men twijfelt.

c) Wat zijn de risico's en onzekerheden van dit voorstel?

Een risico is dat er sprake kan zijn van ondermeldingen. Die kunnen het gevolg zijn van onbekendheid (men kent de verplichting niet, of weet niet hoe te handelen). Dit doet zich ook al voor bij bestaande meldplichten. Het kan ook zo zijn dat er andere redenen zijn dat de melding niet wordt gedaan. Zo kan een meldplicht weerstand oproepen, of kan een betrokken medewerker angst- of schuldgevoelens hebben. Daarom zal communicatie een aandachtspunt zijn. Enerzijds om bekendheid voor de verplichting, en hoe te handelen, te bereiken. Maar een aandachtspunt in de communicatie is ook het doel van de melding. We benadrukken dat het melden niet bedoeld is om een schuldige aan te wijzen. De belangrijkste doelen zijn om te leren van het incident en maatregelen te treffen om te voorkomen dat het nog een keer gebeurt.

Een ander risico is dat er een aanvullende administratieve taak bijkomt. Naar inschatting is die taak echter wel beperkt, en hangt af van de situatie. Bij de uitwerking zijn de administratieve lasten zo beperkt mogelijk gehouden. Men kan ernstige incidenten per e-mail of telefonisch melden. En er hoeft maar een beperkt aantal gegevens te worden doorgegeven: alleen die informatie die de toezichthouder nodig heeft om een afweging te maken. Ook is de inschatting dat er weinig ernstige incidenten plaatsvinden. Daarom zal het in de praktijk niet vaak voorkomen dat houders een melding moeten doen, waarmee de verhoging van de administratieve druk voor houders beperkt lijkt.

d) Hoe ziet de voorgenumen [monitoring en evaluatie](#) eruit?

Het ministerie van SZW monitort van 2024 tot 2027 de implementatie van aanpassingen in kwaliteitseisen. Daar valt ook de meldplicht onder. Ook zal er overleg plaatsvinden met GGD GHOR NL om de effecten van de meldplicht te volgen, hoe het melden in de praktijk verloopt en of de beoogde doelen worden behaald.